

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-професійну програму
«Підприємництво та торгівля»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю D7 «Торгівля»
галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»
Київського національного університету технологій та дизайну

Ознайомлення зі змістом освітньо-професійної програми «Підприємництво та торгівля» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю D7 «Торгівля» дає підстави відзначити її актуальність, послідовність побудови та чітку орієнтацію на формування фахівця, здатного працювати в сучасному бізнес-середовищі. Розроблена освітньо-професійної програми «Підприємництво та торгівля» кафедрою менеджменту Київського національного університету технологій та дизайну, враховує сучасні напрями розвитку торгівлі та підприємництва, зміни у способах ведення бізнесу, поширення цифрових технологій і зростання вимог роботодавців до професійних якостей молодих спеціалістів.

Як представник роботодавця та стейкхолдер освітньої програми, вважаю особливо важливим те, що її зміст орієнтований не лише на засвоєння теоретичних положень, а й на формування практичних навичок, які можуть бути безпосередньо використані у професійній діяльності. Сучасному підприємству потрібні працівники, які здатні працювати з інформацією, розуміти економічні процеси, аналізувати результати діяльності, оцінювати ризики, взаємодіяти з колегами та партнерами і відповідально підходити до прийняття рішень. Саме такі орієнтири простежуються у змісті представленої ОПП «Підприємництво та торгівля».

Обсяг програми становить 240 кредитів ЄКТС, а нормативна тривалість навчання — чотири роки. Це забезпечує необхідний час для формування базової економічної підготовки, професійних знань та практичних компетентностей. Поєднання обов'язкових і вибірових освітніх компонентів дозволяє сформувати послідовну освітню траєкторію та водночас залишає здобувачам можливість враховувати власні професійні інтереси.

Мета освітньої програми відповідає характеру професійної діяльності у сфері підприємництва та торгівлі.

Важливою особливістю та однією з ключових переваг ОПП вважаю чітку орієнтацію на підготовку фахівців саме у сфері торгівлі, що послідовно простежується у змісті та структурі програми й охоплює організацію торгівлі, комерційну діяльність, товарознавство, управління якістю, логістику, електронну, біржову та міжнародну торгівлю, а також цифровий і проектний менеджмент у торгівлі. Такий комплексний підхід визначає торгівлю як центральний напрям професійної підготовки та забезпечує формування компетентностей щодо управління торговельними процесами, організації продажів, роботи з товарами, споживачами, товарними запасами та ланцюгами постачання з урахуванням сучасних форматів оптової, роздрібної, електронної та багатоканальної торгівлі. Водночас програма формує цілісне розуміння бізнесу як взаємопов'язаної системи, поєднуючи торговельну підготовку зі знаннями з економіки, менеджменту, маркетингу, фінансів, логістики, оподаткування, підприємництва та цифрових технологій, що відповідає реальним потребам сучасного підприємства та забезпечує готовність випускників до професійної діяльності в динамічному торговельному середовищі.

З практичної точки зору окремо варто відзначити фінансово-економічну підготовку. Такі освітні компоненти, як «Фінансовий аналіз», «Оподаткування суб'єктів бізнесу», «Статистика», «Економіко-математичні методи та моделі», «Теорія прийняття управлінських рішень», формують основу для роботи з показниками діяльності підприємства та економічною інформацією. Для роботодавця це має безпосереднє практичне значення. Молодий спеціаліст, який розуміє структуру доходів і витрат, може оцінити фінансовий результат, орієнтується в питаннях оподаткування та здатний проаналізувати економічні наслідки управлінського рішення, має значно ширші можливості для професійної реалізації.

Сучасні умови господарювання неможливо розглядати без цифрової трансформації. У цьому аспекті програма відповідає реаліям бізнесу, оскільки передбачає вивчення інформаційних систем у торгівлі, електронного бізнесу, цифрового та проектного менеджменту.

Важливо, що цифрові технології розглядаються не як окремий технічний напрям, а як інструмент організації та підвищення ефективності підприємницької й торговельної діяльності.

Окремий позитивний акцент програми становить розвиток підприємницьких компетентностей. Освітні компоненти, пов'язані з основами підприємництва, створенням та розвитком власного бізнесу, підприємницькою діяльністю та інноваційним менеджментом, спрямовані на формування самостійності, ініціативності та готовності працювати з бізнес-ідеями.

На сучасному етапі важливо, щоб вища освіта створювала можливості для різних моделей професійного розвитку. Випускник має бути підготовлений як до роботи в структурі діючої компанії, так і до започаткування власної справи. У цьому відношенні підприємницька складова програми є вагомим перевагою та розширює потенційні професійні перспективи здобувачів.

Вдалим вважаю і широке представлення у програмі різних форматів та напрямів торговельної діяльності. Це свідчить про прагнення програми враховувати різноманітність сучасного бізнес-середовища та не обмежувати професійну підготовку лише традиційними моделями торгівлі.

Важливу роль у підготовці майбутнього фахівця відіграє практична складова. З позиції роботодавця практичну підготовку доцільно розглядати як один із ключових чинників подальшої професійної адаптації випускника. А тому, передбачені навчальна, виробнича та переддипломна практики загальним обсягом 24 кредити ЄКТС створюють умови для поступового набуття професійного досвіду. Саме під час практики здобувач має можливість побачити, як функціонують підприємства на практиці, ознайомитися з реальними бізнес-процесами та співвіднести отримані теоретичні знання з конкретними професійними завданнями.

Окремо слід відзначити вибіркову складову програми обсягом 60 кредитів ЄКТС, що становить 25 % її загального обсягу. Така частка вибірових дисциплін є достатньою для врахування особистих професійних зацікавлень здобувачів та дає змогу поступово визначатися з напрямом майбутньої спеціалізації.

Рекомендації. Водночас, як представник роботодавця та стейкхолдер, вважаю доцільним під час подальшого розвитку ОПП зберігати чіткий курс на посилення її практичної складової. Доцільно також продовжувати розвивати співпрацю з підприємствами та іншими представниками бізнесу. Залучення практиків до проведення окремих занять, майстер-класів, обговорення бізнес-ситуацій, оцінювання практичних робіт та організації практики дозволить здобувачам краще розуміти реальні очікування роботодавців.

Отже, за результатами ознайомлення зі змістом освітньо-професійної програми «Підприємництво та торгівля» вважаю її актуальною, змістовно обґрунтованою та практично орієнтованою, такою, що відповідає сучасним вимогам ринку праці й забезпечує належну підготовку фахівців для роботи у сфері торгівлі, підприємництва, комерції, фінансів, логістики, маркетингу та електронної комерції, тощо.

Враховуючи професійну спрямованість програми, її відповідність потребам роботодавців та сучасним тенденціям розвитку бізнесу, рекомендую освітньо-професійну програму «Підприємництво та торгівля» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю D7 «Торгівля» до реалізації у Київському національному університеті технологій та дизайну.

Рецензент:

головний економіст з фінансової роботи
ПТК ТОВ «Агромат»

Максим ПЕТЧЕНКО
Максим ПЕТЧЕНКО